

De Europese verklaring van ziekenhuisapotheken: termenlijst

Neal Maskrey,¹ Roberto Frontini,^{2,3} Jonathan Underhill,⁴ David Preece³

¹School of Pharmacy, Keele University, Keele, Staffordshire, VK

²Apotheke des Universitätsklinikums Leipzig AoR, Leipzig, Duitsland

³The European Association of Hospital Pharmacists, Policy and Advocacy, Brussel, België

⁴Centre for Medicines Optimisation, Keele University, Keele, Staffordshire, VK

Correspondentie naar

Professor Neal Maskrey, School of Pharmacy, Keele University, Keele, Staffordshire ST5 5BG, VK; Neal.Maskrey@nice.org.uk

Ontvangen 7 augustus 2014
Gecorrigeerd 27 augustus 2014
Geaccepteerd 28 augustus 2014

Deze termenlijst (tabel 1) is opgesteld als bijlage bij de Europese verklaring van ziekenhuisapotheken, goedgekeurd op een top te Brussel op 15 mei 2014.

In de loop van het bijstellingsproces van de verklaring in werkgroepen met de deelnemers tijdens de top op 14 mei 2014, werd erkend dat er een grote behoefte is aan een termenlijst als bijlage bij de verklaring. Zo kunnen lezers van de verklaring die niet hebben deelgenomen aan de besprekingen in mei, de belangrijkste termen uit de verklaring op een gemeenschappelijke wijze begrijpen.

Communicatie is een uitdaging. De verklaring is in het Engels opgesteld en dit is voor vele lezers niet de eerste taal. Woorden en zinnen hebben bovendien een verschillende betekenis in verschillende landen. Daarnaast verschilt de apothekerspraktijk sterk tussen de verschillende lidstaten. Met deze termenlijst wordt getracht verwarring met betrekking tot de technische termen uit de termenlijst te voorkomen.

Alle auteurs van de termenlijst waren bemiddelaar of waarnemer tijdens het Delphi-proces en drie van de auteurs (NM, RF, JU) waren bemiddelaar tijdens het World Cafe-proces (*zie pagina 264*); David Preece was notulist tijdens het World Cafe-proces. Allen zijn bekend met de

technische termen in de Europese verklaring voor ziekenhuisapotheken die tijdens beide processen geleid hebben tot discussies over terminologie. Deze discussies waren het startpunt voor identificatie van woorden en zinsneden die de basis zouden moeten vormen voor een termenlijst als bijlage bij de verklaring. Als deze termen niet tijdens de discussies geïdentificeerd zijn, werden potentiële bronnen van de benodigde definities van de terminologie geïdentificeerd via PubMed of internetzoekmachines. Indien nodig werden onderliggende termen ook meegenomen. De bepaling van de meest geschikte bronnen voor de termenlijst was de relevantie ten aanzien van de technische discussies tijdens de Delphi- en World Cafe-processen.

Bijdragers NM heeft in samenspraak met DP de opzet voor de opstelling van de termenlijst ontwikkeld. DP heeft een eerste voorlopige versie opgesteld die door NM is aangevuld en bijgesteld. RF en JU hebben de tekst gecorrigeerd en suggesties aangedragen voor verdere aanvullingen, die door DP zijn meegenomen. Een eindversie is vervolgens opgesteld door NM. Alle auteurs hebben het uiteindelijke manuscript gecorrigeerd en goedgekeurd.

Concurrerende belangen NM en JU zijn deeltijds in dienst bij het nationale instituut voor uitmuntendheid in de gezondheid en zorg (*National Institute for Health and Care Excellence*). RF is voorzitter van de Europese vereniging van ziekenhuisapothekers. DP heeft geen concurrerende belangen aan te geven.

Oorsprong en peer review In opdracht, interne collegiale toetsing.

Voor citatie: Maskrey N, Frontini R, Underhill J, et al. *Eur J Hosp Pharm* 2014;21: 294-300.

Tabel 1 Termenlijst

Term	Definitie	Bron	Opmerkingen
Toediening van medicijnen	Het toedienen van medicijnen omvat het controleren van de identiteit van een patiënt, het controleren dat de patiënt niet allergisch is voor het medicijn, het garanderen dat het gebruik van het medicijn in lijn ligt met de normale dosering, bijwerkingen, voorzorgsmaatregelen en contra-indicaties, en afgestemd is op het plan van zorg van de patiënt (zorgplan of zorgtraject), dat de houdbaarheidsdatum van het medicijn niet verstreken is en dat de methode van toediening, route en timing geschikt zijn, en het garanderen dat een duidelijke, accurate en onmiddellijke registratie plaatsvindt van alle toegediende medicijnen, medicijnen waarvan de toediening is opgeschort of die door de patiënt geweigerd zijn.	Aangepast uit de raad van Britse verpleegkundigen en verloskundigen (<i>UK Nursing & Midwifery Council</i>): http://www.nmc-uk.org/Documents/NMC-Publications/NMC-Standards-for-medicines-management.pdf	
Bijwerkingen	Alle ongewenste ervaringen die de patiënt zijn overkomen tijdens het innemen van een geneesmiddel en waarvan vermoed wordt dat deze veroorzaakt worden door het geneesmiddel of de geneesmiddelen.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/Howwemonitorthesafetyofproducts/Medicines/TheYellowCardScheme/Informationforhealthcareprofessionals/Adversedrugreactions/index.htm	
Kwaliteitseisen voor best practice	Deze principes zorgen voor een maximale efficiëntie, effectiviteit, veiligheid, toegang, vermindering van ongewenste variatie en duurzaamheid.	Aangepast uit UNITE FOR SIGHT: http://www.uniteforsight.org/global-health-course/module1	
Meldingssysteem voor klinische incidenten (CIRS)	Melding van fouten, letsel, niet-schadelijke fouten, storingen van apparatuur, procesfouten of andere gevaren door een arts, verpleegkundige of andere zorgverlener binnen het ziekenhuis of de zorginstelling, en door de organisatie naar een breder publiek, via een systeembreed, regionaal of nationaal meldingssysteem. Dit kan helpen bij het doelgericht maken van verbeteringen en wijzigingen in systemen om de kans op toekomstige schade voor patiënten te verkleinen. Meldingssystemen zijn niet-punitief en kunnen tevens ontwikkeld zijn voor het ontvangen van meldingen van patiënten, familieleden en belangenbehartigers van consumenten.	Aangepast uit: http://www.who.int/patientsafety/events/05/Reporting_Guidelines.pdf	Wordt ook wel meldingssysteem van kritieke incidenten genoemd. De twee termen lijken uitwisselbaar gebruikt te worden.
Klinische managementopties	Een competente clinicus formuleert geschikte managementplannen die in lijn liggen met best practice en past de managementopties aan in respons op veranderende omstandigheden. Hij of zij verwijst op passende wijze door, coördineert zorg met andere professionals en zorgt voor continuïteit in de zorg voor de patiënt, in plaats van slechts het probleem.	Aangepast uit het RCGP: http://www.wpba4gps.co.uk/fileadmin/user_upload/secure/mindmaps/PDF_files_for_Compentency/Clinical_Management.pdf	
Klinische trials	Deelnemers aan klinische trials ontvangen specifieke interventies naargelang het onderzoeksplan of het protocol dat door de onderzoekers is opgesteld. Klinische trials kunnen bijvoorbeeld een nieuwe medische benadering vergelijken met een reeds beschikbare standaardbenadering, met een placebo dat geen werkzame bestanddelen bevat, of met geen interventie.	Aangepast uit ClinicalTrials.gov: https://clinicaltrials.gov/ct2/about-studies/learn	Worden ook wel interventionele studies genoemd.
Vakbekwaamheid	De kennis, vaardigheden, gedragingen en houdingen die een individu opbouwt, ontwikkelt en verkrijgt via onderwijs, training en werkervaring.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	
Vakbekwaamheidskader	Een vakbekwaamheidskader is een verzameling competenties waarvan beschouwd wordt dat ze cruciaal zijn voor effectieve prestaties. Ontwikkeling van competenties zou individuen moeten helpen bij het continu verbeteren van prestaties en effectiever werken.	Whiddett S, Hollyforde, S. <i>The Competencies Handbook</i> . London: Institute of Personnel and Development, 1999. Zie http://www.fip.org/files/fip/PharmacyEducation/GbCF%20booklet.pdf	
Samenstellen (van medicijnen)	Farmaceutisch samenstellen is het proces van het bereiden van persoonlijke medicaties voor patiënten.	Aangepast uit PCAA: http://www.pccarx.com/what-is-compounding	Zie tevens 'Ex tempore bereiding'
Computergestuurde beslissingsondersteuning	Computergestuurde beslissingsondersteuningssystemen zijn computerprogramma's die zijn ontwikkeld om klinici te helpen bij het stellen van diagnoses en het nemen van therapeutische beslissingen bij de zorg voor een patiënt. Deze kunnen de toegang tot benodigde gegevens om beslissingen te nemen vereenvoudigen, herinneringen en meldingen versturen tijdens patiëntbezoeken, helpen bij het vaststellen van een diagnose tijdens het voorschrijven en controleren van medicatie, en klinici waarschuwen als er nieuwe patronen herkend worden in patiëntgegevens.	Aangepast uit: Payne TH. Computer decision support systems. <i>Chest</i> 2000; 118:47S—52S. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10939999	
Namaak (m.b.t. medicijnen)	Een nagemaakt medicijn is een medicijn dat met opzet en frauduleus verkeerd geëtiketteerd is met betrekking tot identiteit en/of bron. Namaak kan betrekking hebben op merk- en generieke producten, en namaakproducten kunnen tevens producten omvatten met de juiste bestanddelen of met foutieve bestanddelen, zonder werkzame bestanddelen, met onvoldoende werkzame bestanddelen of met een nepverpakking.	Wereldgezondheidsorganisatie: http://www.who.int/medicines/services/counterfeit/overview/en/	

Tabel 1 Vervolg

Term	Definitie	Bron	Opmerkingen
Verstrekken (van medicijnen)	Het etiketteren vanuit de voorraad en het leveren van een klinisch goedgekeurd medicijn aan een patiënt of zorgverlener, meestal na overlegging van een schriftelijk recept, voor zelfstandige toediening of toediening door een andere professional, en het adviseren over veilig en effectief gebruik.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	
Afvoer (van medicijnen)	Medicijnen die niet langer toegediend worden aan een patiënt en die, ongeacht de redenen, normaliter naar de desbetreffende apotheek of verstrekende arts geretourneerd moeten worden om deze veilig af te kunnen voeren.	Aangepast uit de Royal Pharmaceutical Society (VK): http://www.rpharms.com/support-pdfs/safsechandmeds.pdf	
Distributie (van medicijnen)	Het proces van consistent bewaren, transporteren en hanteren onder geschikte omstandigheden van medicijnen, zoals vereist door de handelsvergunning of productspecificatie.	Aangepast uit MRHA: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicines/Inspectionandstandards/GoodDistributionPractice/	
Drug & Therapeutics Committees (Commissies voor geneesmiddelen en behandelingen)	Een forum voor het bij elkaar brengen van alle belanghebbenden die betrokken zijn bij beslissingen over geneesmiddelengebruik. Ze kunnen op elk niveau binnen het zorgsysteem bestaan, zowel op districtsniveau (voor toezicht op primaire zorginstellingen), in ziekenhuizen of op nationaal niveau.	Wereldgezondheidsorganisatie: http://apps.who.int/medicinedocs/en/d/Js4882e/3.1.html	
Werkzaamheid (van medicijnen)	Het vermogen dat een interventie het gewenste gunstige effect heeft in vakkundige handen en onder ideale omstandigheden, bijvoorbeeld tijdens klinische trials.	Gewijzigd uit <i>Dorland's Medical Dictionary for Health Consumers</i> : http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/efficacy	
Effectiviteit (van medicijnen)	De mate waarin een interventie het beoogde resultaat bereikt onder normale of gebruikelijke omstandigheden.	Gewijzigd uit <i>Mosby's Dental Dictionary</i> , 2de uitgave, 2008: http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/effectiveness	
e-Health	e-Health is de overdracht van zorgmiddelen en zorgdiensten via elektronische weg. Het omvat drie hoofdgebieden: <ul style="list-style-type: none"> ▶ De levering van zorginformatie, voor zorgprofessionals en zorgconsumenten, via het internet en telecommunicatie. ▶ Het gebruik van de kracht van IT en elektronische handel voor het verbeteren van de volksgezondheid, bv. via het onderwijs en training van werknemers in de zorg. ▶ Het gebruik van elektronische handel en elektronische bedrijfspraktijken bij het management van zorgsystemen. 	Wereldgezondheidsorganisatie: http://www.who.int/trade/glossary/story021/en/	
Evidence-based praktijk	Het consciëntieuze, expliciete en verstandige gebruik van het huidige beste bewijs bij het nemen van beslissingen over de zorg van individuele patiënten. De praktijk van evidence-based geneeskunde betekent het integreren van individuele klinische vakkennis met het best beschikbare externe klinische bewijs, verkregen uit systematisch onderzoek. Vakkennis wordt op vele wijzen weerspiegeld, maar met name via effectievere en efficiëntere diagnose en bij de meer doordachte identificatie en meelevende erkenning van de situatie, rechten en voorkeuren van een individuele patiënt, bij het nemen van klinische beslissingen over hun zorg.	Sackett DL, Rosenberg WMC, Muir Gray JA, <i>et al.</i> Evidence based medicine: what it is and what it isn't. <i>BMJ</i> 1996;312:71. http://www.bmj.com/content/312/7023/71	De term 'evidence-based praktijk' heeft momenteel de voorkeur boven 'evidence-based geneeskunde'.
Ex tempore bereiding	Een product dat onmiddellijk na bereiding wordt verstrekt en niet in voorraad bewaard wordt.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	Zie tevens 'Samenstellen (van medicijnen)'
Extern accreditatieprogramma voor kwaliteitsbeoordeling	Een regionaal (of in potentie nationaal) proces met vrijwillige deelname van dienstverlenende organisaties, ter verbetering van de organisatie en levering van zorgdiensten, beoordeeld volgens expliciete en gepubliceerde standaarden door collegiale teams, gemodereerd door een niet-partijdige autoriteit met betrokkenheid van (maar onpartijdig ten aanzien van) gebruikers, leveranciers, inkopers en overheid.	Shaw CD. External quality mechanisms for health care: summary of the ExPeRT project on visitatie, accreditation, EFQM and ISO assessment in European Union countries. <i>Int J Qual Health Care</i> 2000;12:169-7. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10894187	
Farmacopee	Het resultaat van processen ter ondersteuning van de gemanagede introductie, het gebruik of de terugtrekking van zorgbehandelingen binnen een zorgeconomie, dienst of organisatie.	Ontwikkeling en actualisatie van plaatselijke formularia. NICE Medicines Practice Guidelines 2012: http://www.nice.org.uk/guidance/MPG1/chapter/1-achtergrond#definitie-van-een-lokaal-formularium	
Richtlijn (klinisch)	Systematisch ontwikkelde verklaringen ter ondersteuning van artsen- en patiëntenbeslissingen over passende gezondheidszorg voor specifieke klinische omstandigheden.	Field M, Lohr K: Committee to Advise the Public Health Service on Clinical Practice Guidelines, Institute of Medicine. <i>Clinical Practice Guidelines: Directions for a New Program</i> . Washington, DC: National Academies Press, 1990. Zie http://www.sign.ac.uk/guidelines/fulltext/50/section1.html	
Gevaarlijk (gerelateerd aan medicijnen)	Geneesmiddelen die als gevaarlijk beschouwd worden, zijn onder andere die geneesmiddelen die één of meerdere van de volgende kenmerken bij mensen of dieren tentoonspreiden:	NIOSH Lijst van antineoplastische en andere gevaarlijke geneesmiddelen in zorgomgevingen 2012 (<i>NIOSH List of Antineoplastic and Other Hazardous Drugs in Healthcare Settings 2012</i>): http://www.cdc.gov/niosh/docs/2012-150/pdfs/2012-150.pdf	

Vervolg

Tabel 1 vervolg

Term	Definitie	Bron	Opmerkingen
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kankerwekkendheid ▶ Teratogeniteit of andere ontwikkelingstoxiciteit ▶ Toxiciteit ▶ Reproductieve toxiciteit ▶ Toxiciteit voor organen bij lage doses ▶ Genotoxiciteit. 		
Gezondheidszorgsetting	De locatie waarin zorg of sociale zorg aan een individu wordt geleverd.	Zie https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/212915/Care-Setting-Definitions.pdf voor gedetailleerde definities	
Risicovolle medicijnen	Risicovolle medicijnen zijn medicijnen die zeer waarschijnlijk de patiënt schade toebrengen, zelfs indien gebruikt zoals dit bedoeld is.	Patiëntveiligheid voorop: http://www.patientsafetyfirst.nhs.uk/ashx/Asset.ashx?path=/How-to-guides-2008-09-19/Medicines%201.1_17Sept08.pdf	
Etikettering (van medicijnen)	Het veilig gebruik van alle medicijnen hangt af van gebruikers die de etikettering en de verpakking zorgvuldig en accuraat lezen en die in staat zijn deze informatie in zich op te nemen en ernaar te handelen. De primaire doelstelling van de etikettering en verpakking van medicijnen is de duidelijke, ondubbelzinnige identificatie van het medicijn en de omstandigheden voor veilig gebruik ervan.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/home/groups/pl-a/documents/websitesources/con157150.pdf	
Productie (van medicijnen)	Activiteiten waarvoor de goedkeuring waarnaar verwezen wordt in artikel 40, leden 1 en 3 van Richtlijn 2001/83/EG of de goedkeuring waarnaar verwezen wordt in artikel 13, lid 1 van Richtlijn 2001/20/EG, vereist is.	Richtlijn 2002/94/EG van de Commissie: http://ec.europa.eu/health/files/eudralex/vol-1/van_dir_2003_94/dir_2003_94_en.pdf	
Handelsvergunning	Medicijnen die voldoen aan de normen met betrekking tot veiligheid, kwaliteit en werkzaamheid krijgen een vergunning voor het in de handel brengen (voorheen een productlicentie), die normaliter benodigd is voordat deze medicijnen voorgeschreven of verkocht kunnen worden.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicines/Licensingofmedicines/Marketingauthorisations/	
Medisch hulpmiddel	Alle instrumenten, apparaten, toestellen, software, materialen of andere voorwerpen, welke afzonderlijk of in combinatie gebruikt worden met eventuele accessoires, inclusief de software zoals beoogd door de fabrikant, voor specifiek gebruik tijdens diagnostische en/of therapeutische doeleinden en noodzakelijk voor een juiste toepassing, door de fabrikant bedoeld voor gebruik bij mensen voor: <ul style="list-style-type: none"> ▶ diagnose, preventie, bewaking, behandeling of verlichting van een aandoening ▶ diagnose stellen, bewaken, behandelen, verlichting bieden bij of compensatie leveren bij een letsel of handicap ▶ onderzoek, vervanging of wijziging van de anatomie of van een fysiologisch proces ▶ regeling van conceptie en waarbij de belangrijkste beoogde werking op of in het menselijk lichaam niet bereikt wordt via farmacologische, immunologische of metabolische middelen, maar welke door deze middelen wel ondersteund kan worden.	Europese Unie: http://ec.europa.eu/health/medical-devices/files/revision_docs/2007-47-en_en.pdf	
Medicatiefout	Medicatiefouten zijn onbedoelde fouten bij het voorschrijven, verstrekken, toedienen of bewaken van een medicijn onder het toezicht van een zorgprofessional, een patiënt of consument.	EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/special_topics/general/general_content_000570.jsp	
Geneesmiddel	Een stof of combinatie van stoffen waarvan voorgesteld wordt dat deze eigenschappen bezitten voor het behandelen of voorkomen van aandoeningen bij mensen, of elke stof of combinatie van stoffen die gebruikt mag worden door of toegediend mag worden aan mensen, met het oog op het herstellen, corrigeren of wijzigen van fysiologische functies, door middel van een farmacologische, immunologische of metabolische werking, dan wel het stellen van een medische diagnose.	Europese Unie: http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=13063	Synoniem van 'medicijn'
Medicatiefout meldingssystemen (MERS)	Een meldingssysteem voor incidenten waarbij klinici in contact met de patiënt eenvoudig toegang hebben voor het melden van een incident, met hierbij het begrip dat de melding op een niet-punitieve wijze zal worden behandeld, en dat ze zal leiden tot een verbetering van het leerproces over de oorzaken van het incident en wijzigingen in het systeem, welke voorkomen dat deze incidenten terugkeren.	Mahajan RP. Critical incident reporting and learning. <i>Br J Anaesth</i> 2010;105:69-75. http://bja.oxfordjournals.org/content/105/1/69.abstract	

Vervolg

Tabel 1 vervolg

Term	Definitie	Bron	Opmerkingen
Medicijngebruiksproces	Het gebruik van medicatie is een complex proces dat de deelprocessen van het voorschrijven van medicatie, het verwerken van bestellingen, verstrekken, toedienen en bewaken van de effecten omvat.	Institute for Safe Medication Practices: http://www.ismp.org/faq.asp#Question_3	
Beleid inzake medicijnbeheer Optimalisatie van medicijnen	Een systeem van processen en gedrag dat bepaald hoe medicijnen gebruikt worden door patiënten en gezondheidszorgsystemen. Optimalisatie van medicijnen zorgt ervoor dat mensen de best mogelijke resultaten behalen met hun medicijnen, terwijl het risico op schade zo klein mogelijk blijft. Optimalisatie van medicijnen vereist empirische besluitvorming over medicijnen, waarbij de patiënt effectief betrokken wordt en met professionele samenwerking, voor een geïndividualiseerde, persoonsgerichte benadering van medicijngebruik met de beschikbare middelen.	Aangepast uit National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/developing_systems/intro/resources/library_good_practice_guide_mmmbook1_2002.pdf NICE: http://www.nice.org.uk/guidance/gid-cgwave0676/resources/medicines-optimisation-draft-scope2	
Medicijntekort	Een situatie waarbij de totale levering van alle klinisch uitwisselbare versies van een medicijn onvoldoende is voor de huidige of geprojecteerde vraag op gebruikersniveau. Medicijntekorten kunnen door vele oorzaken optreden, zoals moeilijkheden bij de productie of problemen die een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van medicijnen, die de zorg voor de patiënt kunnen beïnvloeden.	Aangepast uit FDA: http://www.fda.gov/downloads/AboutFDA/ReportsManualsForms/StaffPoliciesandProcedures/ucm079936.pdf EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000588.jsp&mid=WC0b01ac05807477a5	
mHealth	Medische en volksgezondheidspraktijk, ondersteund door mobiele apparaten, zoals mobiele telefoons, patiëntbewakingsapparatuur, palmtopcomputers (PDA's) en andere draadloze apparaten.	Wereldgezondheidsorganisatie: http://www.who.int/goe/publications/goe_mhealth_web.pdf	
Mengen (van medicijnen)	De combinatie van twee (of meer) werkzame farmaceutische bestanddelen in een enkele samenstelling of van twee of meerdere medicijnen die tegelijkertijd toegediend worden.	National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/improving_safety/mixing_meds/resources/mixing_of_medicines.pdf	
Multidisciplinair	De combinatie van betrokkenheid van verschillende academische disciplines of beroepsspecialisaties bij de benadering van een onderwerp of een probleem.	Oxford woordenboeken: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/multidisciplinary	
Bijna-schadegeval (met betrekking tot medicatiefout)	Een gebeurtenis, situatie of fout die plaatsgevonden maar die tot staan werd gebracht voordat deze invloed had op de patiënt.	Institute for Safe Medication Practices: https://www.ismp.org/newsletters/acutecare/articles/20090924.asp	
Uitbesteden	Het verkrijgen van goederen of diensten via een contract met een externe leverancier.	Oxford woordenboeken: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/outsource	
Patiëntzorgteams	Zorg voor patiënten door een multidisciplinair team, gewoonlijk georganiseerd onder leiding van een arts. Elk teamlid heeft een specifieke verantwoordelijkheid en het gehele team draagt bij aan de zorg voor de patiënt.	MeSH-term. Zie The Health Foundation: http://www.health.org.uk/public/cms/75/76/313/579/Patient%20Care%20Teams.pdf?realName=jsrQqb.pdf	
Patiëntveiligheid	De preventie van fouten en bijwerkingen bij patiënten, verband houdend met gezondheidszorg.	Wereldgezondheidsorganisatie: http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/patient-safety	
Patiëntendossier	Een verzameling klinische informatie over de fysieke en mentale gezondheid van een patiënt, samengesteld uit verschillende bronnen.	<i>Segan's Medical Dictionary 2012</i> : http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/health+record	
Farmaceutische bereiding	Alle handelingen betrekking hebbend op de inkoop van materialen en producten, productie, kwaliteitscontrole, vrijgave, opslag, levering van geneesmiddelen en bijbehorende controles.	PIC/S Guide to Good Practices for the Preparation of Medicinal Products in Healthcare Establishments: http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medicinal-products-in-healthcare-establishments-1.pdf	
Farmaco-economische evaluatie	Farmaco-economie is de wetenschappelijke discipline die de klinische, economische en humanistische aspecten van farmaceutische producten, diensten en programma's evalueert, evenals andere gezondheidszorginterventies, om besluitvormers in de zorg, leveranciers en patiënten waardevolle informatie te bieden voor optimale resultaten en de toewijzing van zorgmiddelen.	International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research: http://www.ispor.org/Terminology/Default.asp	
Farmacovigilantie-programma's	De wetenschap en activiteiten betrekking hebbend op de detectie, de beoordeling, het begrip en de preventie van bijwerkingen of eventuele andere geneesmiddelgerelateerde problemen.	Wereldgezondheidsorganisatie: http://www.who.int/medicines/areas/quality_safety/safety_efficacy/pharmvigi/en/	
Apothekerspraktijk	De missie van de apothekerspraktijk is het bijdragen aan verbetering van de gezondheid en het helpen van patiënten met gezondheidsproblemen om het beste gebruik te maken van hun medicijnen.	FIP/WHO: http://www.fip.org/files/fip/WHO/GPP%20guidelines%20FIP%20publication_final.pdf	
Zorgplek (systemen)	Laboratorium- en andere diensten die aan het bed aan patiënten geleverd worden. Dit zijn onder andere diagnostische- en laboratoriumtesten die gebruik maken van automatische gegevensinvoer.	MeSH-term: http://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh?term=Point-of-Care%20Systems	

Vervolg

Tabel 1 vervolg

Term	Definitie	Bron	Opmerkingen
Inkoop	Het bieden van een snelle, effectieve aanleverdienst aan patiënten, van het juiste medicijn tegen de juiste prijs, met kostenefficiënte aankoop voor de lokale, regionale of nationale zorgsystemen. Dit omvat mogelijk een complex netwerk van bedrijfs-, operatieve, IT-, kwaliteitsbewakings- en risicomangementsystemen. Advies met betrekking tot voorschrijven, richtlijnen van formularia en klinische bestuurskwesities moeten in aanmerking genomen en nageleefd worden.	British Journal of Medicines Procurement: http://www.medicinesprocurement.co.uk/	
Protocol	Een procedure voor het uitvoeren van een wetenschappelijk experiment of het verloop van een medische behandeling.	Oxford woordenboeken: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/protocol	
Kwaliteitsborging	Het behoud van een gewenst kwaliteitsniveau van een dienst of product, met name door middel van aandacht aan elke fase van het proces van levering of productie.	Oxford woordenboeken: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-assurance	
Kwaliteitscontrole	Een systeem voor het behoud van standaarden bij gefabriceerde producten, door middel van het testen van een monster van de productie tegen de specificaties.	Oxford woordenboeken: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-control?q=quality+control	
Reconstitutie (van medicijnen)	Manipulatie om het gebruik of de toepassing van een geneesmiddel met handelsvergunning mogelijk te maken, in naleving van de instructies gegeven in de samenvatting van de productkenmerken in de bijsluiter.	PIC/S Guide to Good Practices for the Preparation of Medicinal Products in Healthcare Establishments: http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medicinal-products-in-healthcare-establishments-1.pdf	
Verantwoord gebruik van medicijnen	Een situatie waarin de activiteiten en mogelijkheden van belanghebbenden in de zorg op elkaar afgestemd zijn, om te garanderen dat patiënten de juiste, kostenefficiënte medicijnen op het juiste tijdstip ontvangen, deze goed gebruiken en hiervan profiteren. Het leveren van de juiste medicijnen aan patiënten die deze nodig hebben vereist de betrokkenheid van alle actoren, inclusief overheden, een visie over de wijze waarop publieke en private belangen geïntegreerd en middelen gemobiliseerd kunnen worden.	Aangepast uit FIP: http://www.fip.org/centennial/files/static/REPORT_MINISTERS_SUMMIT_-_English_version_final.pdf	
Beoordeling (van medicatie)	Een gestructureerd, kritisch onderzoek van de medicijnen van een patiënt, met het doel te komen tot overeenstemming met de patiënt over behandeling, optimalisatie van de impact van de medicijnen, zo klein mogelijk houden van het aantal medicatiegerelateerde problemen en het verminderen van afval.	National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/review_medicines/intro/resources/room_for_review.pdf	
Risicobeoordeling	Een systematisch proces van het evalueren van de mogelijke risico's behorend bij een geprojecteerde activiteit of onderneming.	Oxford woordenboeken: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/risk-assessment	
Naadloze zorg	Naadloze zorg is een soepele en veilige overgang van een patiënt binnen of tussen zorgomgevingen, waaronder van het ziekenhuis naar huis.	Aangepast uit Spehar AM, Campbell RR, Cherrie C, et al. <i>Seamless Care: Safe Patient Transitions from Hospital to Home</i> . http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK20459/	
Belanghebbenden (met betrekking tot gezondheidszorg)	Personen of groepen met een gevestigd belang in een klinisch besluit en het bewijs dat dat besluit ondersteunt. Belanghebbenden zijn bijvoorbeeld patiënten, zorgverleners, klinici, onderzoekers, belangengroepen, beroepsverenigingen, bedrijven, beleidsmakers of anderen. Elke groep heeft een unieke en waardevolle kijk op de zaak.	AHRO: http://www.ahrq.gov/research/findings/evidence-based-reports/stakeholderguide/chapter3.html	
Traceerbaarheid	De mogelijkheid tot het voorwaarts traceren van een verplaatsing door bepaalde fase(n) van de uitgebreide toeleveringsketen en het achterwaarts traceren van de geschiedenis, toepassing of locatie van datgene dat beschouwd wordt.	GS1 http://www.gs1.org/docs/healthcare/GS1_article_PMPS.pdf	
Transcriptie (met betrekking tot recepten)	De handeling van het maken van een exacte kopie, meestal schriftelijk. Dit betekent dat er altijd een origineel moet zijn waarvan de transcriptie wordt gemaakt. Voor geneesmiddelen wordt het maken van een transcriptie gewoonlijk uitgevoerd om de gegevens van het recept en andere communicatie beschikbaar te stellen aan de professionals die voor een patiënt zorgen.	Aangepast uit UKMi: http://www.medicinesresources.nhs.uk/upload/documents/Communities/SPS_E_SE_England/Transcribing%20guidance%20Vs%201%20Feb11%20DG.pdf	

Vervolg

Tabel 1 vervolg

Term	Definitie	Bron	Opmerkingen
Behandelingstraject	Geanticipeerde zorg, geplaatst binnen een passend tijds kader, op schrift gesteld en goedgekeurd door een multidisciplinair team.	De handleiding voor geïntegreerde zorgtrajecten van de Welsh National Leadership and Innovation Agency for Healthcare: http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/Documents/829/integratedcarepathways.pdf	Ook bekend als zorgtrajecten, kritische trajecten, geïntegreerde zorgtrajecten of 'care maps'.
Gebruik van een medicijn buiten de handelsvergunning	Er zijn klinische situaties waarin het gebruik van medicijnen zonder licentie of het gebruik van medicijnen buiten de termen van de licentie (d.w.z. 'off-label') door de voorschrijvende arts op basis van het beschikbare bewijs beoordeeld worden als zijnde in het beste belang van de patiënt. Deze praktijk komt met name veel voor op bepaalde gebieden van de geneeskunde, bijvoorbeeld de pediatrie waarbij moeilijkheden in de ontwikkeling van leeftijdsafhankelijke formuleringen betekenen dat veel medicijnen die bij kinderen gebruikt worden, off-label of zonder licentie gebruikt worden. Zorgprofessionals kunnen het noodzakelijk achten om niet-gelicenseerde medicijnen voor te schrijven of te adviseren, als er geen geschikt gelicenseerd alternatief beschikbaar is of als een medicijn wordt bereid in een apotheek door of onder toezicht van een apotheker, of het gebruik van een gelicenseerd medicijn buiten de in de licentie gestelde voorwaarden (bv. buiten gestelde indicaties, doseringen, toedieningsroutes, of tegenstrijdig met vermelde waarschuwingen). Programma's voor schrijvende gevallen zijn voor patiënten die een aandoening hebben waarbij geen toereikende goedgekeurde therapie bestaat en die niet kunnen deelnemen aan een klinische trial. Ze zijn bedoeld voor het faciliteren van de beschikbaarheid voor patiënten van nieuwe behandelingsopties die in ontwikkeling zijn.	Aangepast uit MRHA: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/DrugSafetyUpdate/CON087990en EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000293.jsp	

EJHP

De Europese verklaring van ziekenhuisapotheken: termenlijst

Neal Maskrey, Roberto Frontini, Jonathan Underhill, et al.

Eur J Hosp Pharm 2014 21: 294-300

doi: 10.1136/ejhpharm-2014-000527

Actuele informatie en diensten staan op:

<http://ejhp.bmj.com/content/21/5/294.full.html>

Dit zijn onder andere:

E-mail
waarschuwingssysteem

Ontvang een gratis e-mailbericht als nieuwe artikelen dit artikel citeren. Registreer in het kader in de rechterbovenhoek van het online artikel.

Onderwerp
Collecties

Artikelen over vergelijkbare onderwerpen staan in de volgende collecties

[Concurrerende belangen \(ethiek\)](#) (1178 artikelen)

[Internet](#) (55 artikelen)

[Journalistiek](#) (52 artikelen)

Opmerkingen

Aanvragen van toestemming kan via:

<http://group.bmj.com/group/rights-licensing/permissions>

Het bestellen van gedrukte versies kan via:

<http://journals.bmj.com/cgi/reprintform>

Voor BMJ-abonnementen gaat u naar:

<http://group.bmj.com/subscribe/>